

ŞİİR DÜZENLEMESİ

ÖTK-SKK

YAZIN KOLU

-G İ R İ Ő-

Bir olay veya süreç doğrultusunda oluşacak bir potansiyel birikimi bir sanat olayının bağlaması için ön koşuldur. Birikimin herhangi bir sanat dalında somut görünüm kazanabilmesi için belirli aşamalarından geçmesi gerekir. Bu aşamaları kabaca, olayın sanatçı kafada belirli bir dünya görüşü çerçevesinde yorumlanması ve bunun bir yapıt olarak topluma iletilmesi şeklinde iki ana bölümde toplayabiliriz.

Yaşadığı toplumun hakim üretim ilişkilerinden yüzde yüz etkilenen sanatçı kişi, vereceği ürünleri kendi subjektif niyeti olsun olmasın, kendini bu toplumsal-ekonomik oluşumdan bağımsız kılamaz. Gerçi bu noktada sanatçının çağıyla olan ilişkisi de söz konusudur. Bir bakıma yaşamın özgün alanlarından biri olan sanat, çağının getirdiği tüm gelişmelere eğilmek durumundadır.

İşte yukarıda belirtilen aşamalar doğrultusunda sanat, çağını veya dar anlamda toplumunu yorumlarken doğru bir dünya görüşünün süzgecinden geçmek zorundadır. Bu anlamda sanatı üreten kişi, sanatçı, kafasında böyle bir dünya görüşünü berraklaştırmak, bunu doğru yorumlayabileceği bilimsel yöntemi düşünce sisteminde geliştirmekle yükümlüdür. Ancak birinci aşama sürecinde bu da yeterli değildir, sanatçı yaklaşmış olduğu dünya görüşünün mantığını kavramalı, bunu yorumunda kullanabilmelidir.

Kafada belirlenen ürünün topluma iletilmesi sürecini içeren ikinci aşamada belirleyici olan estetik, yaratıcılık ve yetenektir. Toplumsal ^{değişimden} bir yaşam alanı olarak, etkilenmesi gerektiğini vurguladığımız sanat bu ^{değişimi} kendi somut görünümünde de göstermek, kanıtlamak durumundadır. Estetik kalıplarda direnen bir sanat dalı insanın gelişmesinin gerisinde kalıyor demektir. Dolayısıyla bu, toplumsal gelişmenin zarar verdiği çevrelerin içine yarıyor demektir. Ne var ki sanatta salt estetik gelişme de aynı sonucu getirir. Şöyle ki, sanat olayının başlangıç noktası olan birikim-yorum ilişkisi eğer estetiğin gelişmesindeki ana itici güç değilse, yapıtlardaki estetik değişim yapay bir zorlamanın sonucudur ve genel olarak toplumun hiçbir katmanına hitap etmez.

Yukarda çok genel hatlarıyla koyduğumuz "sanat ürününün hazırlanış ve sunuluş" süreçleri konusundaki görüşlerimiz doğrultusunda, şiir yarışması koşullarına "ülke gerçeklerine uygun olması ve evrensel öğeler taşıması" koşulunu koymuştuk. Ön seçici kurul diğer koşulların yanı sıra özellikle bu koşul üzerinde durarak yarışmaya gelen ürünler arasında yaptığı değerlendirmede, yapıtların üç kez gözden geçirilmesine rağmen, büyük ödülü alabilecek düzeyde bir ürün seçememiştir. Ancak daha önceden de planlandığı biçimde, önseçici kurulun ayırdığı şiirler kitlenin de onayına, bir sergi biçiminde sunulmuştur. Bundan amaç, kitlenin ilgisinin sanatın bu alanına çekilmesi ile birlikte, kitlenin kendi eğitimi ile aynı oranda toplu değerlendirme bilincinin de geliştirilmesidir. Buradaki şiirler düzeyinde en iyi olan, belirlenen ölçüler çerçevesinde, kitlenin getireceği değerlendirme sonucu ortaya çıkacaktır, veya buradaki tüm ürünlerin aynı düzeye-düzeyi biraz geniş de tutsak-sahip oldukları tesbiti gelecektir.

" Edebiyat, proletaryanın ortak davasına bir parçası ve bütün işçi sınıfının siyasi bakımından bilinçli öncüsünü harekete geçirdiği tek bir büyük Sosyal-Demokrat Hükümetin "çarkları ve dişleri haline gelmesidir"

LENİN

(Parti öngütü ve edebiyatı)

....SÜT

MAYALIDIR

TUTACAK

Duyasın...

duyarsın, dostların düşmanların
mekinaya geçen kol
mekik dilikte
ip düğünde
tetikte hazır parmak

duyasın herkes...

Bomba

fitili çekilmiştir patlayacak...

Karın

gebedir

doğacak...

Narr

delda dolgundur çatladı

çatlayacak...

Tag

gök'e atılmıştır

düğücek...

Süt mayalıdır

tutacak...

duyasınız bilirsiniz

Gecelerce açkalıp

doğurduğum kinin

zincirde beslediğin isyan

duyasınız...

Eknek'in gözünüze dursun

hazır olunca ben

O,

yani hepimiz

kavgaya yiğitçe

kabarmazsanız dalga dalga

şarkım söylemezseniz birce

ve bulamazsanız durulmazsanız eğer

...eknek'in gözünüze dursun

Biz ki,

Madenlerde öldük çoğul çoğul

fabrikalarda, tarlalarda, yollarda

okullarda kurşunlandık kahpece

Ana yıldırdık

bitmedik

bitirmedi ölüm bizi

çoğalttı.

"... Saadet ve Mübaheret, devrimci hareketin bütüne, tememleyici bir parçe olarak iyice uyumlu halkı birleştirmek ve öğretmek, düşmana seldirmek ve onu yok etmek için güçlü bir silâh olarak "İŞLETİSİNİ" ve halkın düşmana karşı tek bir yürek ve tek bir kafa halinde savaşmasına yardımcı olmasını kesinlikle seğlenmelidir..."

(MAO ZEDUNG)

KAÇAKÇI

"Güneydoğu Anadolu halkına"

dikenli telin üstündeyim
elimde ağlayan oyuncak bebek
dokunaklı bir şarkı, pilli radyoda
meydanı tarlaların ortası
geri döbülmez, gelecek ilerdeki mayında
yağının ortası, yağım
erkeklik ölmez, köylünün soluğu torbada
dikenli telin üstündeyim
üstelik tam ortada

"Sair oldu olursun, güzel sanatlardan beklemediğin, istediğin şey, halkın hissettiği, halkın güzel günlere çağırmasıdır. Halkın acısına, öfkesine, umuduna, sevincine, hasretine tercüman olmalarıdır. Sanat te-
lakkindinde değişmeyen işte budur. Geri yanı boyunca değişti, değişiyor, de-
ğişecek. Değişmeyi en dolunaklı, en usta, en furdalı, en güzel, en mü-
kemmül ifade edebilirdiğin durup dinlenmeden de iştin, de işleceğün.,,
Hazin Hikmet

.....SAVAŞIM

O kent
tanıktır yarınlara haklı sevgisine
O uzayıp iden yol
tanıktır yüzbinlerin uzayıp gelen konvoyuna
inççli insanların ayak izleriyle
donanacaktır yüzü güneş gün
O alan
tanıktır yüzbinlerin özgürlük patlamalarına
bir ana sevecenliğiyle
kucaklayacaktır çocuklarını
O duvar
tanıktır yarıkların kavga kavga olmasına
bir onur madal asi gibi
taşıyacaktır sloganına
Ve biliniz ki dostların
su çağıldıyorsa ya tağında hırsla
kavuşacaktır birğin
Suratları çatlayan topraklara

"... Aydın çevrelerindeki ölen yazarlarımız ve sanatçılarımız eserlerinin kütüphaneler tarafından kabul görmesini istiyorlarsa, daygu ve düğüncelerini değiştirmek ve yeniden kalıba dökmek zorundadırlar..."
(MAO ZEDONG)

.... ~~büyüyoruz çoğalıyoruz direndikçe~~
Sözün var zamandan yana
Her kavga bir gül balmış göğsüne
Dönce
döndürmece.
Kaşpedir bilgesizlik
Acımasız hayındır
Öbek dünya.
Vermiyoruz
Vermiyecöğiz
Bir gülcük de olsa
Bunu bilesin.
Almışsan çalmışsan
unutma...
Savaşınız var
Kavgamız var güzelinden
soracağız bin e şikte.
Bir vuruşta kıracağız
tüm yediklerini
Bir çizgide sileceğiz
varlığına kadar soyunu.
Sen sömürgeçen
Sen hayin
Sen her çagan en kötüsü
Sen bir baş soğunda gözü olan
bebelerinin acıyıp sütverdiği
geleceği geçmişinden belli adam...
bilesin...
Biz ki
Tarlalarda çoğalıyoruz
türkü türkü
Fabrikalarda büyüyoruz
marş marş
yollarda
okullarda
her yerde görürsen
öbek öbek
büyüyoruz çoğalıyoruz direndikçe
bilesin...
Ak güvercine taş
kara mı kara
Kaba bileğe zincir
inceni ince
.....Degitsin anasını

"...Halk kitlelerine zarar veren bütün karanlık güçler teğhir edilmeli, halk kitlelerinin bütün devrimci mücadeleleri övülmelidir; devrimci yazar ve sanatçıların temel görevi budur..."
(MAO ZEDUNG)

HALK İKTİDARA

Dösterin faşizm eğer diğini
Yakacak halkın temel toğana
Bırleşip verdin halk seveğini
Birlikte yürüyek halk iktidara

Faşist köpaklara bir ders vereliñ
Halkla gençlik aydan birlik olmalı
Geçmişin hesabın birden sormalı
Birlikte yürüyek halk iktidara

Devrimin anlamı kötüyü yıkmak
Kötünün yerine iyiyi yapmak
İşsize iş verip halka ağ ekmek
Birlikte yürüyek halk iktidara

Örgütle aytemi halk sınıfını
Hakkın için doldur sınıf safını
Aydan gençlik söyler birlik lâfını
Birlikte yürüyek halk iktidara

"Dışçı Katılımı"

-8-

"...Kadrolar kitlelerin ileri unsurlarıdır ve genellikle kitlelerden daha fazla eğitim görmüşlerdir. Bu yüzden daha yüksek düzeyde bir sanat ve edebiyat kadroları için kesinlikle gereklidir..."

(MAO ZEDUNG)

İNİLİK

İri iriydi elleri
Kalın parmakları
Ve nasırlarıyla
... iri iri.

Ve
Büyük büyüktü düşünceleri
İçlerinde gerçeğin mayası
Haklı olmanın güvencesiyle
büyük büyük.
Ve bir gün,
dayayıp şakaklarına ellerini
düşündüler.

Ter kokuyordu
Ve kan kadar sıcaktı
Düşünceleri.

İşte o an, fikirlerine dar gelip beyinleri
Milyonlerce beyin
İnilik etti.

FABRİKÂN UNUDU

Kaya tepe yurdum evi
Yoktur elektirikli suyu
Hepten tırnak esledik k
Köylü rahat sanar bizi

Gece konda gece konda
Köylü geldi mesken k
Yolu yoktur sanar oldu
Alınlık buldu bizi

Tuvalete kuyu kazdım
Biriketten duvar dizdim
Yazın kokusundan bezdim
Sardı bu dert hepimizi

Gün geçtikçe çoğalıyor
Sanki göç etmiş geliyor
Üç yüzlük bir iş buluyor
Kısmetiniz buldu bizi

Reformu demişti bize
Zan yaptılar yüz yüze
Fakir kayda düğün buza
Ker fırtına sarı bizi

Hayat zehir zakkın bize
Ya kısmet çıkarsak yazı
Vur fakirin sırtı toza
Un çuvalı sandın bizi

Ayak yalın başı açık
Aç yatıyor çocuk çocuk
Soğuk sıfırı buluncak
Asit gibi yakta bizi

Gözün görür almıssın
Canın ister almıssın
Zengin gibi almıssın
Her kötülük bulur bizi

Hasta düşüp hast lınsın
Kaza olsa süralsın
Gidip bir çöktüre varsın
Zengin girer sarı bizim

Bu zenginlik ne bu bolluk
Kürkü manto dairo koltuk
Araba yarı milyonluk
Mal onların emek bizim

Biz öderiz vergileri
Okuturuz bu beyleri
Unuturlar köylüleri
Keyf onların cefa bizim

Eti vitrinde gördün
Selam verdim sıra durdum
Fiyatı kaç diye sordum
Meşgul etne oğlum bizi

Canlı hansı bağırırılar
Fakir halkı çağırırılar
Herkes kilo veririler
Bayat zehirledi bizi

Der cıvı son vermeli
Beylerden hesap sormalı
Halk idaresin kurmalı
İşte herşey olur bizim.

"İşçi Katalımı"

KONU İSTEBİKLERİN YÜRÜYÜŞÜ

ü rüdüler
yoksul ülkenin
yokluğa direnen insanları
yağıldılar
kapılarına çepoların
dışkıt ot alacakları tuda
sabahın
bilirmisin beyim
as otelerde
ayazın yalayıp durduğu tepelerde
evler vardır

duvarları beyaz badanalı evler
içinde titreşir durur bebeler
ocak yanmaz
körpe bedenler ısınmaz
bilirmisin beyim
vallah
ikiye böler birileri bu dünyaya-
kent
beyaz bir çarşafın duruluğunda
örtünür üzerine doşayı
yollar çamurdur
sokaklar çamur
düzlekler boydan boya çamur
pencehelerinde soluk yüzlü binaların
birşeyler ıçıldar durur
yükselen heybetli sınıtlar
insansız yeşil parklar
çaylaklı insan utanan ağaçlar
araçların tıkadığı ot bantlar
kaldırımlarda insanlar
ve bir şey gibi
kuvrılan, akıp giden yağan
yağıldılar çepoların kapılarına
yoksul ülkenin
yokluğa direnen insanları
aldandılar
sesleri solukları
çıkıncacak sesler
onlarında siktuler elbet yumruklara
yüreklere dardır
verilmezse hakkı
sarılır boğazına yokluğun
ne gücünü sakınar
ne de korkar zalimce saydığından
-ey...
kuyraklarda
soy soy bekleyen bisleri
sabır taşları sananlar
bizde biliriz elbet
zantıdip caddeleri yürümeyi
ey...
alaylı çölgümlerle
seyre kovalanlar bizleri
bizde biliriz elbet
zantıdip caddeleri yürümeyi

(Devamı arka sayfada)

ellerinin arkalarına konutlayıp
dudaklarını dikenler, beyhendiler
bir siz eksiktiniz dikenler, hanfendiler
sözünüz sizlere-

kevceken geçtiniz
" Birlikten güç doğar "

yürürken
yoksul ülkemin
yokluğa direnen insanlara
belki kalıksız
belki kaba
belki sert
ama direnen, ama vîkit, ama mest
aldandılar

sesleri solukları
çıkmayacak sesler
onların haykardıkları slogan :
-kömür isteriz
senin benim gibi
çok değil istediği
ama inan

birkez alıldım
yürmek için bir güçlü bacaklar
yoksulluğu ve ezilmişliği
haykardık için
açıldım bir kez bir ağızlar
ne düşünür bilir
ne düşer

gelir verisi sağanağın
gelir fırtınayla, berayla
dayanır " o insanın "
yokluğun tepisine

yürüdüler
yoksul ülkemin
yokluğa direnen insanları
daha da yürüyecekler...

"... Bugün, gerçekten kitlelerin olan herhangi birşey zorunlu olarak proleterye önderliğinde olmalıdır. Burjuvazinin önderliğinde olan bir şey esla kitlelerin alamaz."

(MAO ZEDUNG)

HAYAT KAVGASI

Bir boyacı gördüm köşe başında
Kendi küçük altı yedi yaşında
Herkes gibi o da kendi işinde
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Gaçenlere baktı, daldı bir ara
Uyandı geffletten etti bir bara
Daha da fazla bağırda bu sıra
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Yenine yaklaştım odını sordum
Müzübü okşadım elimi vurdum
Sadece perlayan dişini gördüm
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Kirli ellerini yüzüne sürmüş
Esmer yanakları simsiyah olmuş
Bağıra bağıra sesi kısılmış
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

O üzü yettikçe deriyed ediyor
Hayat denen bu zahirden tediyor
Sandığı alıp başta yere gidiyor
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Yürüye yürüye daldı sokığa
Bağka bağka sesler geliyor daha
Aplından ekıyor teri toprağa
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Güneş yükseldikçe kızgınlık verir
Asfalt alev alev yüzüne vurur
Yutkunur yutkunur ümükte kalır
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Perde aynı sahne aynı yerinde
Bu hayat drama Anadolu'da
Kazma, kürek, boya, fırça elinde
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Köylü, kentli, işçi aynı yoldayız
Kökümüz köyde şehirde baldayız
Değişen birşey yok aynı haldoyuz
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Tarla, çapa herşey orman da bizim
Bahçede bahçıvan, kütükte üzüm
Emeğimiz yiyen zalime sözüm
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

Eylemi ider işte helimiz bizim
Ne zaman düzeldir belimiz bizim
Kalınlaşan nasır ellerimizin
Hayat kavgasında ekmeğ peşinde

"İşçi Katılımı"

"... Sanat ve Edebiyat, Emekçiye hizmet etmelidir.

(DENİZ)

DEVİRİMLE BİRLİK

Bir bütün ayrılmaz devrin şehidi
Damla damla akan kanda buluşur
Amacı aracı tümü birliktir
Bir bütün olarak su da bulunur.

Ağışın sazında gairin sözünde
Dağların başında ova düzünde
Kızıl kızıl akan kanlar içinde
Her düşen damladan çaglar buluşur

Devrinciler döne döne dövüşür
Fasizmle kozlarına bölüşür
Halk iktidar olup birlik güllüşür
Hakikat uğruna hakta buluşur

Aydının köylünün dar gelirlişi
Patronun beyninde işçi nefesi
Sosyalizm için halkın sesi
Eylül devrinde yolda buluşur.

"İşçi Katılımı"

-15-

"...Devrimci yazar ve sanatçıların teğir hedefleri hiç bir zaman kitleler olamaz, ancak saldırganlar, sömürücüler, zalimler ve onların halk üzerindeki kötü etkileri hedef alınmalıdır..."

(MAO ZEDUNG)

MEYDAN ŞİİRLEMESİ

Gece sokak lambalarına tepen ghrin
Çağışa yalnızlığa ilk şiiri değildir bu
Vuslat arayan kaygılarında memelerin
Lanetlenmiş karanlığı emzirmesidir bu

Şimdi caddeleri de boştur ölü ghrin
Bir yarığ atı gibi koger umut arabalarım
İnsan kendini aramalıdır özünde bu şiirin
Bozuk telsizlerde yankılanırken çağrılarım

Seatler biri wurmaktadır Konak Meydanında
Hani nerde tag yüklü gemiler diyeceksiniz
Bir kurgun sesiyle yırtılırken karanlık
Siz bu şiiri niçin yazdığımı bilmeyeceksiniz-

...Saadetle en büyük özü yalnız işçi sınıfı verecektir, çünkü
kil ve iş düşüncesinin gerçek temsilcisi odur, o olabilir.

PLEFANOVI

UZAK DENİZ

Bu bir ağıttır söylennmiş eski deniz çocuklarına
Dev makineler-afşıl sermiş kimsesiz Gövdemi
Tutmuşlar her yerinden Söylerler
En Kahredici Şiirlerini
İsyanların başında ne varsa dördüncü boyuttan
Nezari olmadan bu kapkara şehir bizlerin
Kaçacağıın buradan Çağrılarını gelirken ongin denizlerin
Bu bir ağıttır söylennmiş eski deniz çocuklarına
Dev yapılarından Muştularken en pis yagını borazanlar
Varsın karanlık yüreğin deniz hayaliyle Varsun
Barak makineler sevinçten delire dursun

Bir salyangoz hızında düğün düğün umutlar
Milyonlarca tam tam bu yalnızlığımı kutlar
Göğsüne çarptıkça dört iklim boyu bir aşk izdüşümü
En acımasız yarıklar tam ortasından kesiyor düğünümü
Bu bir ağıttır söylennmiş eski deniz Çocuklarına
Bir bulut arkası duyulur neyden neyden
Çimdi yağmur üstü her tepnenin zamanıdır.